

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
แห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก

ชื่อผู้เขียน นางจันทร์ทิพย์ คงปาน

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร. มนัส สุวรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กรรณิการ์ ภูประเสริฐ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยว ปัญหา อุสรรรคและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนภูมิพล ตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในเขื่อนภูมิพล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เขื่อนภูมิพล เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคเหนือเขต 4 จังหวัดตาก ผู้ประกอบการเอกชน เจ้าหน้าที่สื่อมวลชน นักท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่น โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และการสนทนา กลุ่มแบบเจาะจง ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

เขื่อนภูมิพลมีองค์ประกอบด้านพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมในพื้นที่ ด้านการจัดการมีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเหมาะสมต่อการพัฒนาเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวปัจจุบันยังมีได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง เนื่องจากขาดบุคลากรที่มี

ความรู้เฉพาะด้าน และขาดสินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ในแหล่งท่องเที่ยว สำหรับการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวภายในเขื่อนภูมิพลอยู่ในระดับดี โดยเปิดให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวภายในเขื่อนภูมิพล ประเด็นที่เป็นปัญหาได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับ โครงสร้างและภารกิจหลักขององค์กร เนื่องจากไม่มีบุคลากรรองรับงานด้านพัฒนาท่องเที่ยวโดยตรง ภาคเอกชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและขาดศูนย์ข้อมูลและนิทรรศการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวภายในเขื่อนภูมิพลเป็นไปตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายในเขื่อนภูมิพล ตามองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านพื้นที่ที่มีทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ 2) องค์ประกอบด้านการจัดการ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน 3) องค์ประกอบด้านกิจกรรมที่มีรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา 4) องค์ประกอบด้านองค์กรที่เปิดให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

Independent Study Title	Ecotourism Management in Electricity Generating Authority of Thailand : A Case Study of Bhumibol Dam, Tak Province		
Author	Mrs. Chanthip Khongpan		
M.A.	Man and Environment Management		
Examining Committee	Assoc. Prof. Prayad	Pandee	Chairman
	Prof. Dr. Manat	Suwan	Member
	Asst. Prof. Kannikar	Bhuprasert	Member

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the tourism management problems, obstacles and effects in the environment around the area of Bhumibol Dam follow the main idea of Ecotourism and to analyze and suggest the Ecotourism management plan in Bhumibol Dam area.

The sampling group in this study was separatea into 6 groups e.g. EGAT officers in Bhumibol Dam area, TAT officers in Tak province, individual business owners, mass media, tourists and local people. The research tools are observation, interview focus group discussion and questionnaires. The result of this study is summarized below :

Bhumibol Dam area has the spatial elements which relate to ecosystem, history and local cultural. At present, it has appropriate environmental and tourism management plan but it still lacks of promotion in activities and tourism processes for learning because of inadequate knowledgeable persons and souvenirs for this place. The appearances in both of direct and indirect public participation in tourism management are good .The tourism management problems

and obstacles in the study area are the confliction between tourism management structure and missions of the organization because of lack of personnel working for tourism development, ecotourism knowledge among the private sector and natural resources and environmental conservation exhibitions and information center.

For the benefit of Ecotourism management in Bhumibol Dam area in accordance with Ecotourism principle, the researcher suggests the guidelines for the 4 main elements : 1) element of ecology area 2) element of sustainable tourism and environmental management 3) element of environmental tourism activities 4) element of public participation in tourism management by the organization.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University